

Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling (inclusief handelingsprotocol)

Inhoudsopgave

Voorwoord	3
Definities	4
Verantwoordelijkheden	5
Stappen bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling	6
Handelingsprotocol bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling	9
Omgaan met privacy	12
Sociale kaart	13
Bijlagen	14

Voorwoord

Voor diverse sectoren, waaronder het onderwijs, geldt de verplichting om te beschikken over een meldcode voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Daarnaast geldt de verplichting het gebruik en de kennis ervan binnen de organisatie te bevorderen. Het toezicht op de naleving van deze verplichtingen gebeurt onder andere door de Onderwijsinspectie.

Het College van Bestuur van AMOS heeft een meldcode vastgesteld met daarin de wettelijk voorgeschreven vijf stappen opdat beroepskrachten werkzaam bij AMOS weten wat van hen wordt verwacht bij signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling;

De stappen van de meldcode zijn vertaald in het handelingsprotocol dat op alle AMOS-scholen wordt gehanteerd.

De meldcode/handelingsprotocol zijn vastgesteld in aanmerking nemende

- de wet Bescherming Persoonsgegevens
- de wet op het Primair Onderwijs
- het privacyreglement van AMOS

AMOS is verantwoordelijk voor een goede kwaliteit van het onderwijs aan haar leerlingen en deze verantwoordelijkheid is zeker ook aan de orde in geval van onderwijs aan leerlingen die (vermoedelijk) te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling.

Van de beroepskrachten die werkzaam zijn bij AMOS op basis van deze verantwoordelijkheid, wordt verwacht dat zij in alle contacten met leerlingen attent zijn op signalen die kunnen duiden op huiselijk geweld of kindermishandeling en dat zij effectief reageren op deze signalen.

Onder 'beroepskracht' wordt in deze code verstaan: de beroepskracht die voor AMOS werkzaam is en die in dit verband aan leerlingen van AMOS, of een andere wijze van ondersteuning biedt.

Onder 'cliënt' wordt in deze code verstaan iedere persoon aan wie de beroepskracht zijn professionele diensten verleent c.q. onderwijs geeft.

Definities

Huiselijk geweld

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer is gepleegd. Met “huiselijke kring” worden (ex)-partners, familieleden en huisvrienden bedoeld. Het woord huiselijk verwijst niet naar de plaats van het delict (het kan zowel binnenshuis als buitenshuis plaatsvinden) maar naar de relatie tussen pleger en slachtoffer. Bij huiselijk geweld kan het gaan om lichamelijk, psychisch of seksueel geweld. Het kan de vorm aannemen van (ex)-partnergeweld, kindermishandeling, verwaarlozing van ouderen of geweld tegen ouders.

Kenmerken huiselijk geweld

Er is sprake van een (al dan niet verbroken) relatie tussen de pleger en het slachtoffer waardoor de pleger en het slachtoffer vaak ondanks het geweld – en soms noodgedwongen – deel blijven uitmaken van elkaars leefomgeving. Met het voorgaande hangt samen dat huiselijk geweld vaak een stelselmatig karakter heeft en een hoog recidive kent. Het geweld kenmerkt zich (in geval van partnergeweld) veelal door een cyclisch karakter. Er kan sprake zijn van een zekere mate van loyaliteit tussen slachtoffer en pleger. Er is veelal sprake van een verstoorde machtsverhouding tussen de bedreigde en bedreigende partij.

Kindermishandeling

Onder kindermishandeling wordt verstaan elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. Het gaat hierbij om de vormen:

1. Seksuele mishandeling
2. Fysieke mishandeling
3. Emotionele/ psychische mishandeling
4. Fysieke verwaarlozing
5. Emotionele/ psychische verwaarlozing
6. Getuige zijn van partner geweld

Verschil meldplicht en meldcode

Bij de meldplicht geldt een **wettelijke** verplichting een vermoeden van een zedenmisdrijf tussen een medewerker van een school (dat geldt ook voor stagiaires!) en een minderjarige leerling te melden bij het bevoegd gezag i.c. het College van Bestuur. Voor het College van Bestuur geldt een

aangifteplicht. Die verplichting bestaat niet bij een meldcode.

Verantwoordelijkheden

Om het voor beroepskrachten mogelijk te maken om in een veilig werkklimaat huiselijk geweld en kindermishandeling te signaleren en om de stappen van de meldcode te zetten, zorgt AMOS er voor dat binnen de organisatie en in de kring van ouder(s)/ verzorgers(s) bekendheid wordt gegeven aan het doel en de inhoud van de meldcode.

Scholen en VVE dragen een eigen verantwoordelijkheid voor het signaleren van kindermishandeling en voor het ondernemen van actie na het signaleren. De signalen moeten worden doorgegeven aan de instanties die hulp kunnen bieden aan het gezin. De pedagogisch medewerkers / leerkrachten en alle andere beroepskrachten hebben hierin een duidelijke taak. Zij zien de kinderen regelmatig en kunnen opvallend of afwijkend gedrag signaleren. Nadat zij signalen hebben opgemerkt is het ook hun taak actie te ondernemen, waarna het protocol wordt gevolgd.

De leidinggevenden steunen de medewerkers bij deze taak en geven sturing aan de uitvoering van het protocol. Zij zijn er verantwoordelijk voor dat de signalen bij de juiste instantie terechtkomen. Dit betekent dat er enige deskundigheid moet zijn in het signaleren en in het omgaan met de signalen van kindermishandeling.

Aandachtsfunctionaris

Op iedere school is een aandachtsfunctionaris aangesteld die de directie adviseert bij het implementeren en borgen van het protocol 'Meldcode Huiselijk geweld en Kindermishandeling' en de verwijzindex Matchpoint binnen de eigen organisatie. Bij voorkeur is dit de intern begeleider. De aandachtsfunctionaris zorgt er voor dat collega's op de hoogte worden gesteld waar actuele informatie, literatuur en deskundigheidsbevordering op het thema huiselijk geweld en kindermishandeling en de verwijzindex Matchpoint te vinden is.

AMOS biedt trainingen en andere vormen van deskundigheidsbevordering aan zodat beroepskrachten voldoende kennis en vaardigheden ontwikkelen en ook op peil houden voor het signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling en voor het zetten van de stappen van de code;

De werking van de meldcode wordt jaarlijks geëvalueerd en zo nodig worden acties in gang gezet om de toepassing van de meldcode te optimaliseren;

Afspraken over de privacy zijn opgenomen in het zorgplan van de school en/of in het privacy reglement AMOS.

De directie draagt zorg voor het opnemen van het protocol in het kwaliteitsbeleid van de school en voor het informeren van ouders en medewerkers over dit beleid.

In het handelingsprotocol zijn de genoemde stappen uitgewerkt.

Stappenplan bij signalen van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Stap 1: In kaart brengen van signalen ¹

1. Breng de signalen die een vermoeden van huiselijk geweld of kindermishandeling bevestigen of ontkrachten in kaart en leg deze vast.
2. Leg ook de contacten over de signalen vast, evenals de stappen die worden gezet en de besluiten die worden genomen.
3. De aandachtsfunctionaris en/of intern begeleider maken bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling gebruik van een signaleringsinstrument. (bijlage 1 en 2)
4. Beschrijf signalen zo feitelijk mogelijk. Worden ook hypothesen en veronderstellingen vastgelegd, vermeld dan uitdrukkelijk dat het gaat om een hypothese of veronderstelling.
5. Maak een vervolgaantekening als een hypothese of veronderstelling later wordt bevestigd of ontkracht.
6. Vermeld de bron als er informatie van derden wordt vastgelegd. Leg diagnoses alleen vast als ze zijn gesteld door een bevoegde beroepskracht.

Stap 2: Collegiale consultatie

1. Bespreek de signalen met de aandachtsfunctionaris / de intern begeleider en vervolgens in het zorgteam.
2. Vraag zo nodig ook advies aan het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling of aan het Steunpunt Huiselijk Geweld. Het advies wordt gevraagd op basis van anonieme gegevens.
3. Maak een melding bij risicosignalen in Matchpoint. Dit gebeurt door de intern begeleider

Stap 3: Gesprek met ouders/verzorgers

1. Bespreek de signalen met de ouders /verzorgers. Overweeg een gesprek met de leerling in kwestie.
2. Bepaal wie van de school het gesprek voert.

¹ Betreffen de signalen huiselijk geweld of kindermishandeling gepleegd door een beroepskracht, meld de signalen dan bij de directie, conform de interne richtlijnen. In dat geval is dit stappenplan niet van toepassing.

3. Leg de ouders / verzorgers het doel uit van het gesprek;
4. Beschrijf de feiten die u hebt vastgesteld en de waarnemingen die u hebt gedaan;
5. Nodig de ouders / verzorgers uit om een reactie hierop te geven;
6. Kom pas na deze reactie zo nodig en zo mogelijk met een interpretatie van het geen u hebt gezien, gehoord en waargenomen. In geval van genitale verminking kunt u daarbij de Verklaring tegen meisjesbesnijdenis gebruiken.
<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/kamerstukken/2009/11/27/verklaring-tegen-meisjesbesnijdenis%5B2%5D.html>

Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de ouders is alleen mogelijk als:

- De veiligheid van de leerling, die van u zelf, of die van een ander in het geding is,
- Als u goede redenen hebt te veronderstellen dat de ouder(s) door dit gesprek het contact met u zal verbreken.

Stap 4 : Taxeren (Weeg de aard en de ernst van het huiselijk geweld of de kindermishandeling)

1. Weeg op basis van de signalen, van het ingewonnen advies en van het gesprek met de ouders /verzorgers het risico op huiselijk geweld of kindermishandeling.
2. Weeg eveneens de aard en de ernst van het mogelijke huiselijk geweld of de kindermishandeling.
3. Maak bij het inschatten van het risico op huiselijk geweld of op kindermishandeling gebruik van een risicotaxatie-instrument.
<http://www.nji.nl/nl/LIRIK-2014-toelichting-en-instructie.pdf>

Stap 5: Beslissen: melding of hulp inzetten via ZBO

Hulp zelf organiseren

1. Op basis van de afweging in stap 4 besluiten of een melding wordt gedaan of dat de hulp georganiseerd kan worden via het Zorgbreedoverleg (ZBO).
2. Bij het zelf hulp organiseren worden de effecten van de hulp nauwlettend gevolgd
3. Doe alsnog een melding als er signalen zijn dat het huiselijk geweld of de kindermishandeling niet stopt of opnieuw begint.

Melden en bespreken

Indien de school / VVE een melding doet, wordt deze vooraf met ouders /verzorgers besproken. Het doen van een melding zonder dat de signalen zijn besproken met de ouders /verzorgers, is alleen mogelijk als de veiligheid van het kind, de ouder of die van u zelf, in het geding is.

1. Meld uw vermoeden bij het Advies- en meldpunt Kindermishandeling (AMK) of bij het steunpunt Huiselijk geweld (SHG).
2. Sluit bij uw melding zo aan bij feiten en gebeurtenissen en geef duidelijk aan indien de informatie die u meldt (ook) van anderen afkomstig is.
3. Overleg bij uw melding met het AMK, of SHG wat u na de melding binnen de grenzen van uw gebruikelijke werkzaamheden, zelf nog kunt doen om uw leerling en zijn gezinsleden tegen het risico op huiselijk geweld of op mishandeling te beschermen.

Bespreek uw melding vooraf met de leerling (vanaf 12 jaar) en of met de ouder(s).

1. Leg uit waarom u van plan bent een melding te doen en wat het doel daarvan is.
2. Vraag de leerling/ ouder(s) uitdrukkelijk om een reactie.
3. In geval van bezwaren van de leerling / ouder(s), overleg op welke wijze u tegemoet kunt komen aan deze bezwaren.
4. Is dat niet mogelijk, weeg de bezwaren dan af tegen de noodzaak om uw leerling of zijn gezinslid te beschermen tegen het geweld of de kindermishandeling. Betrek in uw afweging de aard en de ernst van het geweld en de noodzaak om de leerling of zijn gezinslid door het doen van een melding daartegen te beschermen
5. Doe een melding indien naar uw oordeel de bescherming van de leerling of zijn gezinslid de doorslag moet geven.

Stap 6: Monitoren en Evalueren

1. Na de melding wordt het traject gevolgd en geëvalueerd.

Handelingsprotocol AMOS

Meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

	Onderdeel	Wat	Wie	Wanneer
S T A P 1	Signaleren	Toepassen signaleringsinstrument leerlingen	Leerkracht */ aandachtsfunctionaris/ Schoolmaatschappelijk werk (SMW)	Dagelijks
		Risicosignalen leerling/ ouders * inventariseren	Leerkracht/ aandachtsfunctionaris/ SMW	Dagelijks
			* met leerkracht worden ook de medewerkers van de VVE bedoeld.	
	Rapporteren	Signalen van vermoedens Kindermishandeling/ huiselijk geweld in leerling dossier beschrijven	Leerkracht/ aandachtsfunctionaris/ SMW	Bij risicosignalen
	Gesprek ouders	Delen van de zorg en melden dat leerling in het ZBO wordt besproken	Leerkracht/ aandachtsfunctionaris/ directie (SMW?)	Bij risicosignalen
S T A P 2	Consultatie	Risicosignalen bespreken in ZBO	aandachtsfunctionaris/ IB/ SMW	Bij risicosignalen
		Eventueel consulteren bij AMK-	aandachtsfunctionaris/ IB/ ander ZBO teamid	Bij risicosignalen
	Pre-sigitaal Matchpoint	Melding risicosignalen (pre) signaal in Matchpoint	aandachtsfunctionaris/ IB/ SMW	Bij risicosignalen
		(pre) signaal Matchpoint toetsen op andere betrokken partijen	aandachtsfunctionaris/ IB/	Bij risicosignalen
	Rapporteren	Resultaat ZBO beschrijven.	aandachtsfunctionaris/ IB/	Bij risicosignalen

		Actiepunten in leerlingdossier	SMW	
S t a p 3	Gesprek ouders/ verzorgers Gesprek leerling	Bepalen wie gesprek voert. Voeren van gesprek (2 van de 4 personen) In geval van gesprek leerling liefst 1 iemand.	aandachtsfunctionaris/ IB/ directie/ leerkracht	Bij risicosignalen
	Rapporteren	Bevindingen gesprek in leerlingdossier schrijven		Bij risicosignalen
S T A P 4	Taxeren	Risicotaxatie toepassen met informatie uit gesprek met ouders en consultatie AMK Gebruik risico taxatieinstrument http://www.nji.nl/nl/LIRIK-2014-korte-toelichting.pdf http://www.protocolkindermishandeling.nl/downloads/LIRIK.pdf	aandachtsfunctionaris/ IB/ leerkracht/ SMW	Bij bevestiging signalen
		Bepalen of melding wordt gedaan of dat dit via ZBO kan lopen	Directie na overleg met aandachtsfunctionaris/ IB/ SMW	Na taxatie
	Rapporteren	Argumentatie en indicatoren taxatie en keuze vastleggen in leerling dossier	IB	Na taxatie
S T A P 5	Melden	Melding AMK	Directie	Na keuze taxatie
	Informereren	Ouders informeren over melding	Directie	Na keuze taxatie
		Controleren op vervolgstap AMK	Aandacht functionaris/ IB	Na melding

	Rapporteren	Melding, afspraken met AMK en reactie ouders vastleggen in leerlingdossier	Aandacht functionaris IB/ SMW	Na melding
	Brief	Brief naar ouders omtrent melding AMK	Directie	Na melding
	Rapporteren	Argumenten melding zonder toestemming ouders of medewerking ouders vastleggen in leerling dossier	IB/ SMW	Na melding
	Hulp inzetten	Uitkomsten adviezen AMK bespreken in ZBO	Aandachtsfunctionaris/ IB/ SMW	Bij hulp inzetten
		Bepalen welke route wordt gevolgd	Aandachtsfunctionaris / IB/ SMW	Bij hulp inzetten
	Rapporteren	De gemaakte afspraken met vervolg CJG/ SMW of anderen vastleggen in leerlingdossier	Aandachtsfunctionaris/ IB/ SMW	Bij hulp inzetten
	Informeren en betrekken	Ouders informeren over en betrekken bij de gemaakte afspraken en uitkomsten taxatie	Directie in samenspraak met aandachtsfunctionaris / IB	Bij hulp inzetten
S T A P 6	Monitoren	Monitoren op vervolg	aandachtsfunctionaris/ IB/ SMW	Na melding/ hulp inzetten
	Evalueren	Afgeronde trajecten doornemen met ouders	aandachtsfunctionaris/ IB/ SMW	Bij einde traject

Privacy

Tijdens het uitvoeren van de stappen in het protocol, is het belangrijk dat er zorgvuldig gehandeld wordt. Er is immers sprake van persoonlijke informatie over kinderen en gezinnen (zie ook de privacyrichtlijnen van AMOS).

Een ouder en/of wettelijk vertegenwoordiger (bijvoorbeeld een voogd) heeft het recht om het dossier van zijn/haar kind in te zien. Kinderen tussen de 12 en 16 jaar hebben gedeeltelijk recht op inzage. Inzage kan worden geweigerd wanneer het belang van het kind, de melder en/of informant wordt geschaad.

Belangrijke tips bij het omgaan met privacy

- Betrek bij een overleg niet teveel mensen.
- Zorg dat informatie over kinderen en gezinnen altijd binnenshuis blijft. Emoties kunnen de privacy in gevaar brengen. Soms willen leerkrachten hun collega's als uitlaadklep gebruiken. Dit is begrijpelijk, maar qua privacy niet de juiste manier om met de situatie om te gaan. Betrek daarom alleen personen die in het stappenplan genoemd worden.
- Contact met andere instellingen kan alleen na toestemming van de ouder of wettelijk vertegenwoordiger. Contact met andere instellingen zonder toestemming kan alleen anoniem. Het gezin of kind mag dan niet bekend worden gemaakt.
- Een uitzondering hierop is het contact met het AMK. Dit kan zonder toestemming van ouders of wettelijke vertegenwoordiger.
- Wees zorgvuldig met schriftelijke informatie. Verzorger(s) hebben recht op inzage in verslagen, formulieren en observatieverslagen. Alleen als het anonieme werkaantekeningen zijn, hebben ouders geen inzagerecht.
- Schrijf daarom alsof de ouder(s)/ verzorger(s) over je schouder meekijken. Beschrijf waarneembaar gedrag en wees voorzichtig met interpretaties.
- Als de ouder(s)/ verzorger(s) een verslag willen inzien, kun je voorstellen om het samen met hen te lezen. Erover te praten en waar nodig toe te lichten. Daarna kan een kopie worden meegegeven. Een andere mogelijkheid is om de belangrijkste punten uit het verslag en afspraken tijdens het gesprek op papier te zetten en aan de verzorger(s) te geven. Dit vormt tegelijk een leidraad voor eventuele volgende gesprekken met de verzorger(s).
- Schriftelijke informatie moet goed worden opgeborgen in een afsluitbare kast.
- Informatie die niet (meer) relevant is moet worden vernietigd of aan ouders worden meegegeven.
- Schriftelijke informatie mag niet zonder toestemming van ouders of wettelijke vertegenwoordiger aan derden worden verstuurd. Eén uitzondering hierop vormt het AMK.
- Schriftelijke informatie die de instelling van derden ontvangt, moet ook met toestemming van de ouders of wettelijke vertegenwoordiger zijn verstuurd. Als dit niet zo is, is het verstandig de informatie terug te sturen.

Sociale kaart

Advies- en Meldpunt Kindermishandeling Amsterdam www.amk-amsterdam.nl

Raad voor de Kinderbescherming www.kinderbescherming.nl

Kindertelefoon www.kindertelefoon.nl

Matchpoint <http://www.amsterdam.nl/gemeente/organisatie-diensten/home-matchpoint/>

Politie: 0900-8844

Bureau Slachtofferhulp Amsterdam: 0990 0101

Wijkagent: *in te vullen per school*

Schoolmaatschappelijk werk: *idem*

Bijlage 1

Signalen van kindermishandeling: kinderen van 0-4 jaar

Bron: <http://www.nji.nl/nl/signalenkm0tot4.pdf>

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 0-4 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te bewijzen. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een andere oorzaak hebben. Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt te merken dat ze worden mishandeld.

De signalen

Lichamelijk welzijn

Blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij, krab- en bijtwonden, groeiachterstand, voedingsproblemen, ernstige luieruitslag, slecht onderhouden gebit, kienst stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan, oververmoeid, vak ziek, ziektes herstellen slecht, kind is hongerig, achterblijvende motoriek, niet zindelijk op leeftijd dat het hoort.

Gedrag van het kind

Weinig spontaan, passief, lusteloos, weinig interesse in spel, apathisch, toont geen gevoelens of pijn, in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld, labiel, erg nerveus, hyperactief, negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst, negatief lichaamsbeeld, agressief, vernielzucht.

Tegenover andere kinderen

Agressief, speelt weinig met andere kinderen, wantrouwend, niet geliefd bij andere kinderen,

Tegenover ouders

Angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgzaam, gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders

Tegenover andere volwassenen

Angst om uit te kleden, angst voor lichamelijk onderzoek, verstijft bij lichamelijk contact, angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgzaam, agressief, overdreven aanhankelijk, wantrouwend, vermijdt oogcontact.

Overig

Plotselinge gedragsverandering, gedraagt zich niet naar zijn leeftijd, taal- en spraakstoornissen.

Gedrag van de ouder

Onverschillig over het welzijn van het kind, laat zich regelmatig negatief uit over het kind,

troost het kind niet, geeft aan het niet meer aan te kunnen, is verslaafd, is ernstig (psychisch) ziek, kleedt het kind te warm of te koud aan, zegt regelmatig afspraken af, vergeet preventieve inentingen, houdt het kind vaak thuis van school, heeft irreële verwachtingen van het kind, zet het kind onder druk om te presteren.

Gezinssituatie

Samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen, sociaal isolement, alleenstaande ouder, partnermishandeling, gezin verhuist regelmatig, slechte algehele hygiëne,

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

Verwondingen aan geslachtsorganen, vaginale infecties en afscheiding, jeuk bij vagina of anus, pijn in bovenbenen, pijn bij lopen of zitten, problemen bij plassen, urineweginfecties, seksueel overdraagbare aandoeningen.

Gedrag van het kind

Drukt benen tegen elkaar bij lopen of oppakken, afkeer van lichamelijk contact, maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek, extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik.

Deze signalenlijst is gebaseerd op de publicatie van het Nederlands Jeugdinstituut: Wolzak, A. (2009, 6e druk). Kindermishandeling : signaleren en handelen.

Bijlage 2

Signalen van kindermishandeling: kinderen van 4-12 jaar

Bron: <http://www.nji.nl/nl/signalenkm4tot12.pdf>

Deze lijst geeft een overzicht van signalen van kindermishandeling bij kinderen in de leeftijd van 4-12 jaar. De signalenlijst is een hulpmiddel om een vermoeden van kindermishandeling te onderbouwen, niet om kindermishandeling te bewijzen. Vrijwel alle genoemde signalen kunnen namelijk een oorzaak hebben. Hoe meer van de genoemde signalen het kind uitzendt, hoe groter de kans dat er sprake is van kindermishandeling. Maar er zijn ook kinderen waaraan niet of nauwelijks valt te merken dat ze worden mishandeld.

De signalen

Lichamelijk welzijn

Blauwe plekken, brandwonden, botbreuken, snij-, krab- en bijtwonden, groeiachterstand, te dik, slecht onderhouden gebit, regelmatig buikpijn, hoofdpijn of flauwvallen, kind stinkt, heeft regelmatig smerige kleren aan, oververmoeid, vaak ziek, ziektes herstellen slecht, kind is hongerig, eetstoornissen, achterblijvende motoriek, niet zindelijk op leeftijd dat het hoort

Gedrag van het kind

Weinig spontaan, passief, lusteloos, weinig interesse in spel, apathisch, toont geen gevoelens of pijn, in zichzelf gekeerd, leeft in fantasiewereld, labiel, erg nerveus, hyperactief, negatief zelfbeeld, weinig zelfvertrouwen, faalangst, negatief lichaamsbeeld, agressief, vernielzucht, overmatige masturbatie.

Tegenover andere kinderen

Agressief, speelt weinig met andere kinderen, vluchtige vriendschappen (12-18), wantrouwend, niet geliefd bij andere kinderen.

Tegenover ouders

Angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgzzaam, gedraagt zich in bijzijn van ouders anders dan zonder ouders.

tegenover andere volwassenen

Angst om uit te kleden, angst voor lichamelijk onderzoek, verstijft bij lichamelijk contact, angstig, schrikachtig, waakzaam, meegaand, volgzzaam, agressief, overdreven afhankelijk, wantrouwend, vermijdt oogcontact.

Overig

Plotselinge gedragsverandering, gedraagt zich niet naar zijn leeftijd, taal- en spraakstoornissen, slechte leerprestaties, rondhangen na school.

Gedrag van de ouder

Onverschillig over het welzijn van het kind, laat zich regelmatig negatief uit over het kind, troost het kind niet, geeft aan het niet meer aan te kunnen, is verslaafd, is ernstig (psychisch) ziek, kleedt het kind te warm of te koud aan, zegt regelmatig afspraken af, vergeet preventieve

inenting, houdt het kind vaak thuis van school, heeft irreële verwachtingen van het kind,

I:\hrm-1\meldcode\amos meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.docx

zet het kind onder druk om te presteren.

Gezinssituatie

Samengaan van stressvolle omstandigheden, zoals slechte huisvesting, financiële problemen en relatieproblemen, sociaal isolement, alleenstaande ouder, partnermishandeling, gezin verhuist regelmatig, slechte algehele hygiëne,

Signalen specifiek voor seksueel misbruik

Lichamelijk welzijn

Verwondingen aan geslachtsorganen, vaginale infecties en afscheiding, jeuk bij vagina of anus, pijn in bovenbenen, pijn bij lopen of zitten, problemen bij plassen, urineweginfecties, seksueel overdraagbare aandoeningen.

Gedrag van het kind

Drukt benen tegen elkaar bij lopen of oppakken, afkeer van lichamelijk contact, maakt afwezige indruk bij lichamelijk onderzoek, extreem seksueel gekleurd gedrag en taalgebruik, zoekt seksuele toenadering tot volwassenen.

Deze signalenlijst is gebaseerd op de publicatie van het Nederlands Jeugdinstituut: Wolzak, A. (2009, 6e druk). Kindermishandeling : signaleren en handelen.